

S. K. GIL

MUISTELMIANI

VLADIMIR ILJITŠ LEPOHETKINÄ

L ähdimme kerran sorsajahtiin Kaširan suuntaan Mihnevon tälle puolen. Ellen erehdy, silloin oli vuoden 1920 syksy. Mukanamme oli Dmitri Iljitš Uljanov, jahtimies ja vielä kolme toveria. Dmitri Iljitš tunsi erinomaisesti ne seudut, sillä hän oli jolloinkin työskennellyt siellä kunnanlääkärinä. Lähellä oli lampi, mutta sinne pääsi vain kääntymällä valtamaantietä kylätielle. Edellisenä päivänä oli satanut, joka puolella oli kuraa mahdottomasti, oli uskallettua jatkaa matkaa. En ollut varma, pääsimmekö onnellisesti lammelle, mutta ajoin kuitenkin autoa eteenpäin. Ei ehditty ajaa kymmentäkään sylvä maantietä, kun auton etuosa painui savivelliin.

— Perillä ollaan,— minä sanoin.

— Pitää auttaa,— sanoi Vladimir Iljitš nousten autosta.

— Ei, menkää te mieluummin metsälle, Vladimir Iljitš,— kehotin minä häntä,— saamme kyllä omin voimin jotain aikaan. Onhan meitä kolme!

Vladimir Iljitš suostui vaikei aivan heti ja lähti lammelle Dmitri Iljitšin ja jahtimiehen seurassa.

Pari tuntia meni auton nostoon. Hakattiin näreitä ja koivunrankoja pyörien alle ja vedettiin autoa, vihdoin päästiin kovalle kohtaa. Olimme kaikki aika lailla savessa siitä puuhasta.

Metsästäjät palasivat parahiksi. Ensimmäisenä tuli Vladimir Iljitš. Hän oli pirteä ja hyväntuulinen, selässä roikkui riista, ammutut sorsat.

— Mitä, oletteko väsyksissä? — kysyi Iljitš.— Pidetään lepo!

Päätettiin ottaa vähän haukattavaa. Istuuduttiin ja availtiin vaatimattomia eväsvaroja. Eräällä oli mukanaan hieman viiniä. Vladimir Iljitš ehdotti ensimmäisenä!

— Pitää parantaa kuntoa. Ottakaapa ryppyä, toverit!

Eräät ujostelivat juoda. Iljitš huomasi sen.

— Mitä siinä on häpeilemistä, jos juotte. Taidan minäkin ottaa ryypyn seuran vuoksi, tuli vähän kylmä.

Ja silloin näin ensimmäisen ja viimeisen kerran Vladimir Iljitšin pitelevän viinipikaria kädessään.

Ihmettelin aina sitä, kuinka hän kielsi itseltään kaiken ja tyytyi vähimpään. Kun istuimme „metsästäjäjoukossa” eväitämme syömässä, niin Iljitš tarjosi aina voileipiään:

— Syökää, toverit, syökää!

Hän koetti kestitä kaikkia, mutta itse söi vain yhden voileivän eikä muuta. Toisinaan otti vain palan ruisleipää, ripotti vahvasti suolaa päälle, joi kaksi lasillista teetä ja — oli kylläinen.

Kerran menimme Vladimir Iljitšin kanssa metsäretkelle Zavidovoon. Siellä meitä odotti jo totuttuun tapaan jahtimies Porošin.

Oli likimain menossa vuoden 1920 kevät. Metsonpyyntiaika läheni loppuaan. Tulimme Porošinin luo illalla. Oli määrä lähteä liikkeelle varhain aamulla, pimeään aikaan, että ehdittäisiin päiväkoitoksi paikalle. Talolta oli sinne parin kilometrin matka. Istuimme Porošinilla teetä juomassa ja neuvottelimme, minne kukin menee. Päätettiin jakautua kahteen ryhmään: toinen lähtee teerenpyyntiin, toinen metsoja ampumaan.

— No niin, kuka lähtee minne? — kysyi Vladimir Iljitš.

— Me lähdemme teerenpyyntiin, — sanoivat toiset.

— Entä te, toveri Gil? — tiedusti Iljitš.

— Teidän mukanne metsoja ampumaan, Vladimir Iljitš.

Mukaamme lähti Porošinin poika. Vanhempi Porošin meni teerenampujien joukossa.

Kelirikko oli aika paha, lumi ei ollut vielä sulanut, vesilammikoita oli joka puolella. Ja soidinpaikka oli kaikkein suoperäisimmällä paikalla. Päämäärää lähestyessämme nuori jahtimies varoitti meitä, että oli mentävä eteenpäin hyvin varovaisesti — metsokukko oli jossain lähellä.

Liikuimme eteenpäin hitaasti, tunnustelemalla, sillä päivä ei vielä sarastanut. Kärjessä kulki Porošinin poika, hänen jäljessään Vladimir Iljitš, ja minä olin joukon viimeinen. Vihdoin tulimme perille. Seisoimme liikahtamatta melkein polvea myöten vedessä. Suunnilleen viidentoista tai kahdenkymmenen minuutin kuluttua piti metsojen ruveta ääntelemään. Vedessä oli kylmä seisoa, ja istuimme kannolle. Vladimir Iljitš oli aivan viluissaan, minunkin hampaani kalisivat, mutta emme liikahtaneetkaan.

Näemme taivaanrannan rupeavan vaalenemaan, eivätkä linut vain tule sittenkään soitimelle.

Porošinin poika virkkaa kuiskaamalla:

— Näinköhän olemme jo myöhässä?

Vladimir Iljitš kohauttaa ääneti olkaansa. Odottelemme vielä jonkun aikaa mutta aivan turhaan.

— Kuinkas nyt? — kysyy Iljitš.

Nuori jahtimies puhuu pahoittelevasti:

— Miksi ette tulleet heti, kun saitte sähkösanomamme? Olisi pitänyt tulla heti paikalla, nyt on kulunut jo viikko. Tarkastin eilen ja metsoja oli vielä paljon. Jäimme nyt lehdellä soittamaan!

Huomaamattamme puhuimme jo ääneen. Astuimme muuttaman askelen lämmitelläksemme. Yhtäkkiä kuului kahinaa, ja iso metso pyrähti lentoon.

— Mikä tuo on? — kysyi Vladimir Iljitš.

Nuori Porošin vastasi:

— Ne ovat jo parittuneet, ja soidinaika on ohi.

Vladimir Iljitš surkutteli, että metsästysonni oli ollut niin huono.

Kotiin tulimme ensimmäisinä. Pian palasi vanhakin jahtimies seuralaisineen.

— No, mitä kuuluu? — kysyi Iljitš metsästäjän tapaan.— Onko laukku pullollaan?

— On,— vastasivat he näyttäen täysiä reppujaan.— Entä teidän, tyhjillään?

— Niin on,— vastasi Vladimir Iljitš tekeytyen hyvin murheelliseksi.

Joimme teetä ja levätyämme lähdimme Moskovaan.

Vaikka sillä kertaa oli metsällä ollut huono onni, Vladimir Iljitš oli hyväntuulinen, laski leikkiä ja nauroi.

* * *

Eräänä sunnuntaipäivänä vein Vladimir Iljitšin autolla tävan mukaan kauas kaupungin ulkopuolelle. Pysähdyimme Bogdanihan kylään, noin kymmenen kilometrin päähän Gorkista. Vladimir Iljitš pysähtyi aina mielellään tuntemattomiin paikkoihin ja kävi juttusille vastaantulevien talonpoikain kanssa.

Niin hän teki Bogdanihassakin, jonne tulimme sinä aamuna. Autosta noustuaan hän lähti tupia kohti. Vastaan tuli ryhmä köyhiä talonpoikia. Heidän joukossaan oli sattumalta ukko, joka oli käynyt Leninin puheilla kylän lähettinä. Hän tunsu Iljitšin ja sanoi heti seuralaisilleen. He piirittivät Leninin ja niin alkoi keskustelu.

Hyvin pian Vladimir Iljitšin ympärillä oli oikein iso joukko talonpoikia. Kaikki tahtoivat nähdä Leninin, kuulla hänen puhuvan ja kysellä itse. Iljitš kuunteli jokaista tarkkaavaisesti ja vastasi kernaasti.

Väkijoukosta tuli yhtäkkiä esiin vanha harmaahapsinen ukko ja sanoi kyläläisille:

— Kuulkaahan, kylänväki! Tässä edessämme on ylimmäinen bolševikki, Lenin. Kerrotaan hänelle meidän onnettomuudestamme. Kukas meitä auttaa ellei hän...

Monet alkoivat puhua yhteen ääneen. He kertoivat Leninille jostain hyvin vakavasta asiasta ja ilmeisesti kipeästä kysymyksestä koettaen kukin saada äänensä kuuluville. Vladimir Iljitš keskeytti sanoen:

— Tuollainen ei kelpaa, toverit. En ymmärrä kerrassaan mitään, jos puhutte yhtäkaa. Valitkaa joku, joka voi selvästi kertoa kaikesta. Toiset saavat puolestaan kuunnella ja korjata sitten häntä, jos hän jättää jotain pois tai sanoo väärin.

Harmaapartainen ukko tuli valituksi. Hän kertoi Vladimir Iljitšille, millaista vääryyttä kylässä harjoitettiin. Ollen vetoavinaan elintarvikeverolakiin kyläneuvosto oli ottanut köyhiltä kaiken viljan ja kylvösiemenet. Ihmisille ei ollut jäänyt naulaakaan jauhoja eikä perunanmukulaa.

Vladimir Iljitš kuunteli hyvin tarkkaavaisena. Talonpoikain kerrottua kaiken kerrottavansa hän pyysi kirjoittamaan asiasta, panemaan sen paperille aivan seikkaperäisesti, jättämättä ainoatakaan nimeä pois.

— Täällä on vihollisten käsi pelissä, he haluavat nostattaa talonpojissa tyytymättömyyttä. Tutkitaan asia ja kuritetaan ketä kuuluu,— sanoi Lenin. Hän käytti mielellään venäläistä sanaa „Vzdutj” (kurittaa, antaa selkään jne.).

Paluumatkalla noin kolmen tunnin kuluttua pysähdyimme Bogdanihassa uudelleen. Kirje oli jo valmis. Lenin pani sen huolellisesti taskuunsa, hyvästeli talonpoikia, ja lähdimme matkalle. Lenin teki kirjeeseen huomautuksensa ja lähetti sen Venäjän Erikoiskomiteaan.

Leninin olettaus osoittautui oikeaksi. Kylässä toimi Neuvostovallan vihollisia, kulakkeja ja rikollisia. Kulakkipesä paljastettiin ja hävitettiin.

ROSVOJEN HYÖKKÄYS

Tämä tapahtui tammikuun 19 p:nä 1919. Talvi oli sinä vuonna pyryinen, Moskova oli kinoksien peitossa. Kaduilla oli nietoskukkuloita ja notkoja.

Sinä muistorikkaana sunnuntai-iltana lähdimme Sokolnikiin. Vladimir Iljitš meni tapaamaan N. K. Krupskajaa, joka oli lepäämässä eräässä hoitolakoulussa. Siellä oli sinä iltana lasten juhla, ja Vladimir Iljitšiä odotettiin kärsimättömästi.

Ajoimme Sokolnikiin Orlikin sivukadun emmekä „Krasnyje” portin kautta. Muutaman sylvän päässä Kalantšan aukiolta kuulin uhkaavan huodon:

— Seis!

Huutaja oli sinellipukuinen olio. Lisäsin vauhtia ja tein jyrkän käännöksen. Vladimir Iljitš kysyi:

— Mistä on kysymys?

Huudahdin torveen, että auton edessä oli ollut joku tuntematon, varmaankin humalainen. Ajoimme onnellisesti asemain ohi, mutta lähetessämme Kalinkin tehdasta keskelle tietä hyökkäsi monta miestä revolverit kädessä.

— Seis! Pysäyttäkää auto! — kuului huuto.

Näin, ettei se ollut ulkoasultaan patrulli, ja ajoin edelleen suoraan heitä kohti. Tuntemattomat toistivat käskynsä:

— Seis! Laukaisemme!

Aioin „pujahtaa ohi”, mutta Vladimir Iljitš vaati pysäyttämään auton. Hän luuli, että ne olivat miliisejä henkilöpapereiden tarkastuksessa.

Sillalle ehdittyämme jarrutin. Auto seisahtui. Sen luo tuli juosten kiihtyneitä aseistettuja miehiä, jotka komensivat:

— Ulos autosta! Äkkiä!

Vladimir Iljitš raotti ovea ja kysyi:

— Mistä on kysymys?

Eräs hyökkääjistä karjaisi:

— Ulos sieltä! Ilman puheita!

Rosvo tarttui Vladimir Iljitšin hihaan ja kiskaisi kovasti. Nousten autosta Iljitš toisti neuvottomana kysymyksensä:

— Mistä on kysymys, toverit? Ketä te olette? — ja otti taskusta lupalappunsa.

Leninin mukana ollut Maria Iljinitšna ja tov. Tšebanov myös nousivat autosta käsittämättä vielä mitä oli tekeillä. Kaksi rosvoa asettui Vladimir Iljitšin viereen, pidellen kummankin puolen revolverinpiippua hänen ohimollaan.

— Pysy alallasi!

Kolmas rosvo tuli edestä, tempaisi Vladimir Iljitšin takin auki ja sieppasi silmänräpäyksessä, ammatillaisen eleellä sivutaskusta lompakon, jossa olivat Leninin henkilöpaperit, ja taskuaseen.

Istuin koko sen ajan paikallani ohjauspyörän ääressä ladattu pistooli kädessä. Oli pidettävä itsensä kurissa, etten laukaissut bandiitteja kohti. Luotini olisivat kaataneet yhden tai kaksi hyökkääjää, mutta se olisi välttämättä nostattanut ammunnan heidän puoleltaan. En voinut panna Vladimir Iljitšin henkeä vaaraan.

Maria Iljinitšna ei tajunnut heti, että ne olivat ryöväreitä, ja sanoi paheksuvasti:

— Mikä oikeus teillä on tarkastaa taskut? Tämähän on toveri Lenin! Näyttäkää lupapaperinne!

— Emme tarvitse lupapapereita,— vastasi eräs rosvoista.— Saamme tehdä mitä vain.

Rosvot huomasivat minun istuvan kaikessa rauhassa paikallani ja vaativat tulemaan heti ulos. Vaatimuksensa he vahvistivat uhkaamalla revolvereilla. Harmitti, etten voinut osoittaa vastarintaa julkeille rikollisille, vaikka olin aseistettu ja kyllin vankka mies. Tajusin vain sen, ettei saanut panna Leninin henkeä vaaraan.

Eräs rosvoista istui minun paikalleni, toiset hyppäsivät hyttiin tai auton astuimelle. Auto lähti kiivasta vauhtia. Ohjaamossa oli ilmeisesti hyvin tottunut automies, huomasin sen hänen liikkeistään. Auto katosi näkyvistä.

— Niin, etevä tempu,— sanoi Vladimir Iljitš.— Ja me aseistetut ihmiset annoimme auton. Sepä häpeä!

Ymmärsin, että Vladimir Iljitš vihjasi minuun, ja aloin selittää, että rosvot olisivat vastanneet laukaukseni ja ruvenneet tulittamaan.

— Muistatteko, Vladimir Iljitš, revolverien piiput oli kohdistettu ohimoonne,— minä sanoin.— Olisin voinut ampua, minulla oli kylliksi aikaa, he unohtivat minut pariaksi minuutiksi. Mutta mikä olisi ollut tulos, jos olisin ampunut? Yhden olisin kaatanut varmasti. Mutta ensimmäisen laukauksen jälkeen he olisivat ampuneet teidät. Tajusin asemamme epäedulliseksi enkä ampunut. Hehän tarvitsivat vain autoamme eivätkä meitä.

Vladimir Iljitš mietti hetkisen ja vastasi:

— Olette oikeassa, toveri Gil. Emme olisi väkipakolla saaneet mitään aikaan. Taisimme jäädä henkiin vain sen ansiosta, ettemme osoittaneet vastarintaa.

Vasta silloin huomasimme, että tov. Tšebanov piteli maitohinkkiä kädessään (veimme maitoa Nadežda Konstantinovnalle). Tilanteen surkeudesta huolimatta purskahdimme kaikki nauramaan.

Ehdotin, että mentäisiin Sokolnikin piirin Neuvostoon ja sieltä soitettaisiin Kremliin, Erikoiskomiteaan.

— Onko Neuvosto sitten aivan lähellä? — ihmetteli Vladimir Iljitš.

Osoitin kaksikerroksista taloa sillan toisella puolella. Iljitš levitti kätensä ja hetken kuluttua virkkoi:

— Rosvosta Neuvoston vieressä. Kerrassaan hirveää!

Menimme Neuvoston talolle. Niin kuin saattoi odottaakin, vartija kielsi jyrkästi sisäänpääsyn, koska meillä ei ollut lupalappuja. Vladimir Iljitš yritti murtaa vartijan itsepintaisuuden.

— En pysty todistamaan henkilöllisyyttäni, minun paperini ryövättiin. Tässä kahden askelen päässä teistä ryöstettiin ja vietiin auto. Tahdomme vain soittaa, että pääsisimme perille.

Vartija ei sittenkään myöntynyt. Vladimir Iljitš menetti jo kärsivällisyytensä ja sanoi päättäväisesti:

— Olen Lenin, mutta en voi todistaa sitä millään. Tässä on autonkuljettajani, hänellä on henkilötodistus kai tallella, ja hän todistaa kuka minä olen.

Vartija ällistyi. Hän laski kiväärinsä ja seisautui paikalleen. Näytin henkilöpaperini, hän kosketti niitä koneellisesti, katsoi monta kertaa Vladimir Iljitšiin ja päästi meidät sanattomasti sisään.

Neuvostossa ei ollut ketään. Kuljin monen tyhjän huoneen läpi ja tulin puhelinvaihdhuoneeseen. Siellä torkkui puhelinmies. Kysyin häneltä, oliko päivystäjiä. Ei ollut sieluakaan. Pyysin kutsumaan puheenjohtajan tai hänen apulaisensa.

Jonkun ajan kuluttua tuli puheenjohtaja ja kysyi meiltä:

— Ketä te olette? Millä voin palvella?

Vladimir Iljitš sanoi nimensä ja kertoi:

— Onpa teillä täällä järjestys, ihmisiä ryövätään kadulla, aivan Neuvoston nenän alla.— Ja sitten lisäsi: — Saanko soittaa ja kutsua auton?

— Käykää työhuoneeseeni, toveri Lenin,— sanoi puheenjohtaja valmiina palvelemaan.

Vladimir Iljitš antoi tehtäväkseni soittaa suoraan Dzierżyńskille. Pyysin puhelimeen Felix Edmundovitšia. Häntä ei ollut. Puhelimeen tuli hänen apulaisensa. Kerroin tapahtumasta. Sitten annoin kuulokkeen Vladimir Iljitšille. Hän pyysi ryhtymään heti toimenpiteisiin auton pidättämiseksi ja lausui paheksumisensa kaupungin huonosta vartioinnista. Erikoiskomiteasta lienee kysytty, oliko se poliittinen juttu.

— Ei ainakaan poliittinen,— vastasi Lenin varmasti,— hehän olisivat ampuneet minut. Nämä tahtoivat vain ryöstää.

Soitin Kremlin autovarikolle ja kutsuin auton sekä vartijan. Autoa odottaessa Vladimir Iljitš käveli huoneessa edestakaisin ja puhui puoliääneen:

— Ei voida sietää tällaista enää. Pitää ryhtyä taistelemaan tarmokkain ottein banditismia vastaan. Heti paikalla!

Ja hän sanoi minulle:

— Ja auto on löydettävä, toveri Gil. Kaikin keinoin!

Sanoin olevani varma, että auto löytyy heti samana yönä. Vladimir Iljitš pysähtyi ja sanoi silmiään siristäen:

— Epäilen!

— Mutta minä olen siitä varma. He eivät pääse kaupungista karkuun. Tiet eivät kelpaa ajoon, he kiertelivät kaupunkia ja juuttuvat nietoksiin. Kaikki autot tarkastetaan.

— Sittenpä nähdään,— Iljitš hymyili.

Pian saapui odottamamme auto, ja Vladimir Iljitš lähti Maria Iljinitšnan kanssa Sokolnikiin. Minä menin etsimään autoamme.

Erikoiskomiteassa ja etsivässä osastossa nostettiin kaikki jalkeille, ja auto löydettiin heti sinä yönä vastakkaiselta puolelta kaupunkia, Krimin sillan luota. Auton vierestä tavattiin murhattuina milliisi ja puna-armeijalainen. Sinä yönä saatiin kiinni paljon monenlaisia rikollisia.

LENIN TAVARAVAUNUSSA

Kerran joulukuussa 1920 Vladimir Iljitš soitti minulle lauantai-iltana:

— Toveri Gil, haluaisin lähteä huomenna jonnekin pitemmän matkan, noin 70 virstan päähän. Onko moottorirekenne kunnossa?

— Täysin kunnossa.

— Kuinka kauan ajamme mielestänne 70 virstan matkaa?

Selitin, että kaikki riippui kelistä, luminietoksista. Ellei tie ole kovin kinostunut, niin päästään neljässä tunnissa perille.

— Lähdetään sitten aikaisin, kuuden tienoilla aamulla.

Panin moottorireen matkakuntoon ja lähdimme taipaleelle varhain aamulla ennen päivännousua. Puhalsi pakkasviima, mutta se ei pidättänyt Vladimir Iljitšiä lähtemästä pitkälle matkalle.

Ajoimme Leningradin tietä. Lunta oli tiellä paljon, mutta tie oli tasainen, ja saavuimme perille kolmessa ja puolessa tunnissa.

Jahtasimme monta tuntia yhteen menoon kettuja ja kylmästä välittämättä menimme yhä syvemmälle metsäntiheikköön. Vladimir Iljitš oli hyväntuulinen, innostui kovasti jahtiin ja tuskin huomasikaan navakkaa tuulta ja pakkasta. Olimme koko päivän suksilla.

Hämärän tultua menimme lähellä sijaitsevalle neuvostotilalle teelle ja lämmittelemään.

Kuudetta käydessä illalla lähdimme paluumatkalle toivoen ehtivämme yhdeksäksi kotiin. Mutta silloin sattui tapaus, josta Vladimir Iljitš kertoi myöhemmin hauskesti, humoristiseen sävyyn.

Pakkasta oli kaksikymmentä astetta, aukealla pellolla puhalsi tuuli armottomasti. Olimme ajaneet suunnilleen 15 kilometriä, ohittaneet Podsolnetšnojen aseman ja yhtäkkiä moottori alkoi „ampua”. Katsoin bentsiinisäiliötä, ilmanpaine oli normaali, oli siis kysymyksessä tukkeuma.

Ajoimme vielä jonkun matkaa, ja moottori sammui tyyten. Irrotin bentsiiniputken, kädet jäätyivät pakkasessa; kymmenessä minuutissa vesikin oli jo jäässä. Vladimir Iljitš kysyi:

— Miltä näyttää?

— Ikävä juttu, ei voida ajaa.

— Mitä nyt tehdään?

Ehdotin, että jätetään moottorireki paikalleen ja kävellään Podsolnetsnojen asemalle. Ehkä Moskovaan menee jokin juna ja pääsemme kotiin. Muuta neuvoa ei ollut.

— Se on totta, mennään vain,— myönsi Vladimir Iljitš.

Päätimme poiketa sikäläiseen Neuvostoon tiedustamaan, oliko vielä sinä päivänä odotettavissa Moskovan juna. Neuvostoon tultuamme kyselimme puheenjohtajaa.

Aluksi ei kukaan tuntenut Vladimir Iljitšiä. Mutta sitten huomasi erään katselevan tarkkaavaisesti Leninin kuvaa seinällä ja välillä aina Vladimir Iljitšiin. Vihdoin hän kuiskasi jotain toisen toverin korvaan. He menivät nopeasti viereiseen huoneeseen. Oli selvää, että he olivat tunteneet Leninin.

Pian Neuvostossa alkoi hyörinä. Joku kutsui Vladimir Iljitšin erääseen huoneeseen. Alkoi kerääntyä paljon väkeä. Jokainen tahtoi nähdä Leninin ja puhua hänen kanssaan. Monet läsnäolleista koettivat kaikin mahdollisin keinoin olla apunamme, antaa neuvoja, miten parhaiten ja helpommin pääsi Moskovaan. Vladimir Iljitš käyttäytyi aivan luonnollisesti, kiitteli luontaisen hienotunteisesti kaikesta ja pyysi, ettei vaivauduttaisi hänen tähtensä.

Eräs Neuvoston jäsenistä ehdotti, että Vladimir Iljitš kutsuisi Moskovasta vartavasten veturin, ja todisteli sen olevan varmimman keinon päästä nopeasti takaisin kotiin. Vladimir Iljitš kieltäytyi jyrkästi:

— Mitä varten erikoinen veturi? Aivan turhaa. Pääsemme mainiosti perille tavarajunassakin. Älkää suotta vaivautuko, toverit.

Lähdimme ulos ja tavarajunaa odotellessa kävelimme asemarakennuksen vierellä. Tuuli oli tyyntynyt, mutta pakkaneen oli vain tullutunut. Kaikkiällä kohoili lumikumpuja kauan riehuneen pyryn jälkinä. Vladimir Iljitšissä ei ollut ärtymyksen tai tyytymättömyyden häivääkään, hän oli levollinen niin kuin ennenkin ja laski väliin leikkiä. Hänen elämänilonsa oli ehtymätön.

Pian tavarajuna tuli. Se ei ollut pitkä, noin 15 vaunua. Koeimme jo valita mihin vaunuun nousisimme. Huomasin, että Neuvostossa näkemämme toverit puhuivat jotain asemapäällikölle. Tämä vei meidät veturin luo. Sen vieressä oli tavaravaunu, joka oli samalla ylijunailijan ja vaunumiesten vaunu.

Hetken kuluttua olimme vaunussa. Siellä oli melko lämmin, rautauunissa loimusi tuli. Asetuimme uunin ympärille, Lenin minun ja erään junailijan väliin.

— Tämä on kyllä ollut oikea seikkailumatka, — sanoi Lenin. — Mutta täällä ei ole pahakaan, kun on lämmin. Pääsemme mainiosti perille. Kaikki pitää kokea.

Kun nousimme vaunuun, siellä oli muutama henkilö, junailijoita ja vartiostoa. Mutta vaunuun ja sen eteen kertyi vähitellen

väkeä yhä lisää. Oli levinyt tieto, että vaunussa oli Lenin, ja kaikki silloin asemalla olleet riensivät meidän vaunumme luo. Osa tungeksi avoimen oven edessä, ja rohkeimmat nousivat vaunuunkin.

Seisoimme asemalla viitisentoista minuuttia, sen aikaa kun veturi otti polttoainetta ja vettä. Sitten vihdoin kytkettiin veturi, vaunuun tuli ylijunailija ja hänen jäljessään kaksi puna-armeijalaista. Asemapäällikkö antoi lähtömerkin ja juna lähti Moskovaan. Vladimir Iljitšin tyydytykseksi se lähti hyvää vauhtia.

Muutaman minuutin kuluttua eräs puna-armeijalainen sanoi Vladimir Iljitšille:

— Toveri Lenin, saanko ilmoittaa...

Vladimir Iljitš nosti katseensa häneen ja virkkoi ystävällisesti:

— Olkaa hyvä, puhukaa mistä on kysymys. Istukaa vierelleni, toveri,— ja hän siirtyi hieman antaakseen puna-armeijalaiselle tilaa.

Istuuduttuaan penkin reunalle puna-armeijalainen aloitti arasti kertomuksensa vastoinkäymisistään.

— Olen tätä junaa saattavan komennuskunnan päällikkö. Meillä oli kaksikymmentä vaunua, olemme viemässä lääketarpeita. Matkalla paloi laakereita eikä meillä ole nyt täyttä vaunumäärää. Vaadin, ettei vaunuja olisi irrotettu, vaan siirretty lasti toisiin vaunuihin, koska en voinut jättää niiden luokse vartijoita. Muonaa meillä on ollut varsin vähän ja tällaisessa pakkasessa miehet palettavat, kun eivät saa vaihtoa...

Vladimir Iljitš terästi kuuloaan käyden hetki hetkeltä yhä tarkkaavaisemmaksi.

— Minun puheeseeni ei kiinnitetty lainkaan huomiota,— jatkoi vartiopäällikkö,— vaunut irrotettiin, ja jouduin sittenkin jättämään miehiä niitä vartioimaan. Olen nyt siis viemässä vajaata junaa ja joudun varmasti edesvastuuseen. Toveri Lenin, neuvokaa, mitä minun pitää tehdä.

Vladimir Iljitš kuunteli hyvin vakavana, keskeyttämättä ja sanoi hetken kuluttua:

— Niin, kerrassaan hirveätä komentoa. Sellainen rahtitavara kuin lääketarpeet ovat meille nykyään oikeata arvotavaraa. Asiassa pitää tehdä tiukka ja perinpohjainen tutkimus, älkää olko huolissanne, toveri, ette te joutu edesvastuuseen. Kun tullaan Moskovaan, lähdette mukanani, otan asian huolekseni.

Juna pysähtyi asemalle. Vladimir Iljitš lähti puna-armeijalaisten seurassa asemalle, Erikoiskomitean osastoon. Lenin koputti luokkuun, se aukesi, ja näyttäytyi sotilaspukuinen mies, päivystäjä.

— Kuulkaahan, toveri, tässä on sellainen tapaus,— aloitti Vladimir Iljitš ja kertoi, miten matkan varrelle Moskovaan tul-

lessa oli jäänyt kulkulaitoksen työntekijäin syystä lääketarvevaunuja. Kerrottuaan kaiken seikkaperäisesti hän pyysi järjestämään puna-armeijalaisille lepopaikan, että he saavat olla rauhassa erikoismääräykseen saakka.

Erikoiskomitean osaston päivystäjä kuunteli ihmetellen: kuka mahtoi olla tuo siviilipukuinen mies, joka antoi niin vastuullisia määräyksiä? Vladimir Iljitš käsitti päivystäjän ihmetyksen ja näytti Kansankomissaarien Neuvoston virallista lupalappua.

— Lenin, — esittäytyi hän päivystäjälle todistusta näytäessään.

Päivystäjä ojentautui:

— Kyllä, toveri Lenin. Kaikki täytetään.

Sen jälkeen Vladimir Iljitš hyvästeli sydämellisesti junan vartiopäällikköä, nyökkäsi päivystäjälle, ja me lähdimme Kremliin.

